

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba, v trestnej veci obvineného **J. S. pre pokus trestného činu znásilnenia** podľa § 8 ods. 1, § 241 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 a iné, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 21. mája 2009 v Bratislave prerokoval dovolanie obvineného zo dňa 16. decembra 2008 proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15. júna 2005, sp. zn. 3 To/170/2005 a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. d/ Tr. por. dovolanie obvineného **J. S. sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 21. marca 2005, sp. zn. 2 T 162/2003, bol obvinený J. S. uznaný za vinného v bode 1/ z pokusu trestného činu znásilnenia podľa § 241 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Tr. zákon“), v bode 2/ z trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1, ods. 2 Tr. zákona a v bode 3/z trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 1 Tr. zákona na tom skutkovom základe, že

1/ v presne nezistenom čase od 28. decembra 2002 do 29. decembra 2002 v byte na ul. L. nútil maloletú neter K. B., nar. X. k vykonaniu pohlavného styku tak, že ju vo svojej izbe zhodil na posteľ, ľahol si na ňu, vyhrnul jej tričko a začal ju bozkávať na ústa, prsia, snažil sa jej vyzliecť rifľové nohavice, chytal ju v rozkroku, vsunul jej ruku do nohavičiek, maloletá sa bránila tak, že ho ťahala za vlasy, udierala ho rukami po chrbte, preto ju udrel pod pravé oko, začala kričať, aby ju pustil a na jej krik vošiel do izby jej brat R. S., až potom od svojho ďalšieho konania upustil,

2/ dňa 10. januára 2003 asi o 01:00 hod. v B., v byte č. X. vulgárne nadával svojej sestre N. S., nar. X., kopal do spodnej časti dverí jej spálne a búchal päťami do sklenenej časti dverí, vyhrážal sa jej, ako aj jej deťom zabitím, pričom z uvedeného konania mali strach, že svoje vyhrážky aj uskutoční,

3/ dňa 12. januára 2004 medzi 15:00 hod. a 16:00 hod. v reštaurácii B. v B. využil nepozornosť J. M., nar. X., ktorému z vrecka vypadla peňaženka s osobnými dokladmi a hotovosťou 6 800 Sk, zodvihol, vyšiel pred reštauráciu, kde z peňaženky vytiahol peniaze, tieto ukryl do ponožky na nohe, čím spôsobil J. M. škodu najmenej 6 800 Sk.

Za to bol okresným súdom odsúdený podľa § 241 ods. 2 Tr. zákona za použitia § 88, § 35 ods. 1 Tr. zákona na úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere päť (púť) rokov, na výkon ktorého bol zaradený podľa § 39a ods. 3 Tr. zákona do prvej nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 229 ods. 1 Tr. poriadku účinného do 1. januára 2006 súd poškodenú N. S., nar. X., trvale bytom B. s celým nárokom na náhradu škody odkázal na konanie vo veciach občianskoprávných.

Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 15. júna 2005, sp. zn. 3 To 170/2005, odvolanie obvineného J. S. podľa § 256 Tr. poriadku účinného do 1. januára 2006 zamietol ako nedôvodné.

Proti vyššie uvedenému rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený J. S. dovolanie. V jeho dôvodoch spochybňoval vyhodnotenie vykonaných dôkazov, ako napr. svedkyne J. S., J. P., MUDr. A. K. a iných. Ďalej nebol odborným posudkom určený jeho motív alebo pohnútky na spáchanie trestného činu znásilnenia. Obvinený uviedol, že súd, ktorý nepovolil obnovu konania, taktiež vychádzal z upravených nepravdivých a zavádzajúcich výpovedí. Záverom svojho dovolania spochybnil aj znalecký posudok PhDr. Š., CSc., ktorej znalecký posudok popisoval maloletú poškodenú ešte pred spáchaným trestným činom. Nenavrhol, ako má dovolací súd rozhodnúť, žiadal iba, aby bolo dané zadost' spravodlivosti.

K podanému dovolaniu obvineného sa písomne vyjadril okresný prokurátor v Žiari nad Hronom, ktorý považoval napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj rozsudok okresného súdu za správny a zákonný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. poriadku) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 Tr. poriadku), bolo podané oprávnenými osobami (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. poriadku), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. poriadku).

Pri predbežnom preskúmaní dovolania v zmysle § 378 Tr. poriadku predseda senátu zistil, že dovolanie obvineného J. S. nebolo podané prostredníctvom obhajcu.

Podľa § 373 ods. 1 Tr. poriadku obvinený a iné osoby môžu podať dovolanie len prostredníctvom obhajcu. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia obvinený musí byť v konaní o dovolaní zastúpený obhajcom.

Podľa § 379 ods. 1 veta prvá Tr. poriadku ak podanie nie je úplné, alebo má iné odstrániteľné chyby, predseda senátu vyzve osobu oprávnenú podať dovolanie alebo obhajcu obvineného, aby tieto nedostatky odstránil.

Keďže obvinený nepodal dovolanie v zmysle § 373 ods. Tr. poriadku, vyzval preto predseda senátu obvineného J. S., aby v lehote desiatich dní odo dňa doručenia výzvy podal dovolanie prostredníctvom ním zvoleného obhajcu. Výzva bola obvinenému doručená dňa 29. apríla 2009. Na výzvu reagoval obvinený podaním zo dňa 6. mája 2009, v ktorom žiadal najvyšší súd o ustanovenie obhajcu z dôvodu, že je vo výkone trestu a podľa § 38 ods. 2 písm. a/ Tr. por. mu mal byť obhajca ustanovený.

Konanie o dovolaní ako mimoriadnom opravnom prostriedku, je koncipované tak, že toto možno iniciovať výlučne podaním prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. poriadku). Sice oprávnenou osobou je obvinený, uplatnenie dispozičného práva podať dovolanie je viazané na osobu obhajcu, iba prostredníctvom ktorého môže dôjsť k riadne (v súlade so zákonom) podanému dovolaniu.

V danom prípade žiadal obvinený J. S. ustanovenie obhajcu súdom z dôvodu, že sú naplnené podmienky § 38 ods. 2 písm. a/ Tr. por. (nachádza sa vo výkone trestu odňatia slobody).

Podľa § 38 ods. 2 Tr. por. v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch musí mať odsúdený obhajcu, ak

- a) ide o prípady uvedené v § 37 ods. 1 písm. a/, písm. b/ alebo písm. c/,
- b) je mladistvý a v čase konania verejného zasadania o mimoriadnom opravnom prostriedku nedovršil osemnásť rok,
- c) sú pochybnosti o jeho spôsobilosti náležite sa obhajovať,
- d) ide o konanie proti odsúdenému, ktorý zomrel.

Konaním o mimoriadnom opravnom prostriedku je konanie podľa tretej časti, ôsmej hlavy Trestného poriadku, ktorým je zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní (§ 363 až § 367 Tr. poriadku), dovolanie (§ 368 až § 392 Tr. poriadku) a obnova konania (§ 393 až § 405 Tr. poriadku).

Z ustanovení § 38 ods. 2 Tr. poriadku a § 373 ods. 1 Tr. poriadku vyplýva, že sú, čo sa týka ich obsahu, vo vzájomnej konkurencii. To z dôvodu, že na jednej strane Trestný poriadok v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku prikazuje súdu ustanoviť obvinenému obhajcu (ak si ho nezvolí), na strane druhej konštatuje, že dovolanie môže obvinený podať len prostredníctvom obhajcu. Z povahy inštitútu dovolania vyplýva (v prípade jeho podania obvineným), že je priamo a bezvýhradne závislé od jeho vôle. Je preto vylúčené, aby súd či už prvého stupňa alebo dovolací, ustanovil obvinenému obhajcu na podanie dovolania, pretože konanie dovolacieho súdu je viazané na samotné podanie dovolania prostredníctvom obhajcu.

Možno preto uzavrieť, že ustanovenie § 38 ods. 2 Tr. poriadku myslí pod konaním o mimoriadnom opravnom prostriedku konanie o zrušení právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní, obnovu konania a nie konanie o dovolaní.

Z rovnakého dôvodu súd neustanoví v dovolacom konaní obvinenému obhajcu pre nedostatok prostriedkov na úhradu trov obhajoby podľa § 40 ods. 2 Tr. poriadku. Treba

uviesť, že dovolacie konanie je zamerané na nápravu právnych pochybení po tom, čo je trestná vec obvineného právoplatne skončená. Obvinenému je dané právo obhajovať sa pred súdom prvého a druhého stupňa (ak je vo veci prípustné odvolanie a obvinený ho podá), a ktorému v tomto konaní prináležia práva podľa § 40 Tr. poriadku.

Z vyššie uvedenej argumentácie dovolacieho súdu teda vyplýva, že obvinený musí byť na podanie dovolania zastúpený ním zvoleným obhajcom, prostredníctvom ktorého dovolanie podá na príslušný súd prvého stupňa.

Vzhľadom na skutočnosť, že ani po postupe dovolacieho súdu podľa § 379 ods. 1 Tr. poriadku neboli splnené podmienky dovolania podľa § 373 Tr. poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. d/ Tr. poriadku dovolanie obvineného J. S. odmietol, a to bez preskúmania veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 21. mája 2009

JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová